

Dk. Donald Fowler, Asili za Agano la Kale, Hotuba ya 7, Jubilee

© 2024 Don Fowler na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Don Fowler katika mafundisho yake juu ya asili ya Agano la Kale. Hiki ni kipindi cha 7, Jubilee.

Naam, karibu tena. Mojawapo ya mambo ambayo ni magumu zaidi kuhusu asili ya Agano la Kale ni kwamba sisi sote, ikiwa ni pamoja na mimi mwenyewe, tunapendezwa hasa na hadithi ya Biblia. Lakini tatizo ni kwamba hadithi nyingi za Biblia ni miaka elfu moja baada ya hadithi ya Mesopotamia kuanza. Kwa hivyo huwezi tu kushuka ndani yake kama parachuti kwenye eneo hilo.

Inabidi angalau uanze kuunda mwendelezo. Lakini hatimaye tunafika mahali katika kipindi cha kale cha Babeli ambapo ulinganifu wa Biblia unapendeza sana, na nadhani utaona hilo kuwa kweli. Nilipata ramani ya Hyksos Empire ambayo nilitaka kukuonyesha, na hii itatupa taswira kidogo ya ufalme huu mkuu.

Kama unavyoona kwenye skrini, tuna Hyksos Empire inayoenea hadi kusini mwa Uturuki. Unaweza pia kuona, kwa njia, mwishoni mwa S on Hyksos, unaweza kuona mahali ambapo Yom Kippur alikuwa. Kwa hivyo hapa kuna ramani inayokuonyesha eneo la kuvutia sana ambalo Hyksos walitawala.

Njia yote kutoka katikati ya Misri kama unavyoona hapa waziwazi, walitawala mpaka katikati ya Misri. Mji mkuu wa Himaya ya Hyksos ulikuwa Avaris huko Misri, na kisha walitawala njia yote hadi Mto Euphrates. Kwa hiyo, hii ilikuwa, bila shaka, himaya kubwa, lakini ninachotaka ukumbuke pamoja nami kimsingi ni kwamba walikuwa watu wakuu, na hatuna kibao kimoja cha Hyksos, kwa hivyo si kama tunaweza kuandika historia yenye maana ya watu hawa jinsi tungependa, lakini walikuwa watu wa umuhimu wa pekee kwa masomo ya Biblia, au kwa watu wa Kiebrania.

Kwa hiyo, pamoja na hayo, wacha nigeukie kile ninachofikiri ni mfano mzuri wa jinsi funzo la asili ya Agano la Kale linaweza kuwa lenye kuzaa matunda. Katika aya hii ya chini, nilitaja kwamba pengine mbinu ngumu zaidi ya kiuchumi kuanzisha ilikuwa ile ya Yubile. Katika Agano la Kale, kila baada ya miaka saba, kulikuwa na kuachiliwa, yaani, kufutwa kwa deni.

Sasa, mojawapo ya vifungu bora zaidi vya Biblia vinavyotonyesha hili ni katika kitabu cha Kumbukumbu la Torati, ambapo kinasomeka hivi: kila mwisho wa miaka saba, utatoa msamaha wa deni. Na hii ndiyo njia ya msamaha. Kila mkopeshaji atamwachilia jirani yake kile alichomkopesha.

Hatamdai jirani yake na ndugu yake, kwa sababu msamaha wa Bwana umetangazwa. Kwa hiyo, unaweza kumtoa mgeni, yaani, unapomkopesha mgeni fedha, unaweza kumlazimisha alipe, lakini mkono wako utaachilia chochote kilicho chako kwa ndugu yako. Na bila shaka, Mungu anasema sababu ya mazoezi haya ni kifungu maarufu cha mstari wa 4, kwamba kusiwe na maskini kati yenu.

Kwa hiyo, tunachotaka kukueleza ni kwamba kulikuwa na desturi ya kiuchumi ambayo inaonekana ilianza Mesopotamia na Waamori, na desturi hiyo ilikuwa ni mfalme kuanzisha kufutwa kwa madeni. Katika Mesopotamia, kulikuwa na mazoezi ya kuvutia katika kipindi cha kale cha Babeli, wakati katika mwaka wa kwanza kamili wa utawala wa mfalme mpya, angeanzisha kufutwa kwa madeni. Naam, tutazungumza juu ya hilo, lakini nadhani kuna uwezekano kwamba hiyo ilisababisha dhana hii katika Biblia, ambayo haikufanywa kwa msingi wa mfalme mpya, lakini ilifanywa kwa msingi wa mzunguko wa kila mwaka wa saba katika Israeli ya kale, madeni yalipaswa kufutwa, ardhi ilipaswa kupandwa, na watumwa walipaswa kuachiliwa.

Ninatumia neno manumitted. Hii bila shaka ni mazoezi ya kiuchumi ya kushangaza zaidi ya ulimwengu wote wa kale. Kile ambacho Mungu alimfunulia Musa kilikuwa ni kitendo cha kiuchumi ambacho kwa mzunguko, mwaka wa saba ulikuwa mwaka wa kile kinachoitwa mwaka wa kuachiliwa.

Hii ndio ilifanyika katika mwaka wa kutolewa. Katika mwaka wa saba, madeni yote ambayo Mwisraeli alikuwa nayo kwa Mwisraeli mwingine yalipaswa kufutwa. Zaidi ya hayo, ardhi haikupaswa kulimwa katika mwaka wa saba, na watumwa wote walipaswa kuachiliwa huru.

Sasa, unaona niliweka hili katika kategoria tofauti, lakini kwa kweli, utumwa wa watumwa ulikuwa ni kesi nyingine ya deni kufutwa. Katika utamaduni wetu, tunafikiri juu ya utumwa kwa maneno ya rangi. Katika Biblia, haikuwa na uhusiano wowote na rangi.

Ilihusiana na uchumi, haswa. Katika jamii ya wakulima, mambo mengi yanaweza kutokea kwa kumfilisi mkulima: ugonjwa wa mazao, kushambuliwa na wadudu, kutokuwa na uwezo wa kimwili wa mkulima, au labda mkulima akawa mgonjwa.

Kwa hiyo, kuna mambo yangeweza kutokea ambayo yangemlazimisha mwanaume kuingia kwenye kile tunachokiita kufilisika katika utamaduni wetu. Naam, hawakuwa na kufilisika katika ulimwengu wa kale. Kwa hiyo, njia pekee ambayo mtu angeweza kujilinda katika janga la kushindwa kabisa, kushindwa kiuchumi, ilikuwa ni kujiuza au kumuuzwa mmoja wa watoto wake utumwani.

Walakini, nataka tu kusema tena kwa kamera. Hili halikuwa na uhusiano wowote na ubaguzi au rangi. Huu ulikuwa ukweli wa karibu kabisa wa kiuchumi.

Ilifanyika katika ulimwengu usio na pesa halisi. Katika enzi hii, hakukuwa na sarafu. Kitu cha karibu zaidi walichokuwa nacho kwa pesa kilikuwa uzani wa fedha, shekeli.

Neno la Kiebrania shekeli leo linaelezea sarafu, lakini katika Biblia, neno hilo lilimaanisha uzito, UZITO. Ungepima kwa mizani kipimo cha fedha, na hiyo inaweza kuwa na matokeo ya pesa. Lakini kwa kweli, pesa hazikuwepo katika sarafu hadi wakati wa Uajemi.

Bila pesa, watu walijishughulisha na bidhaa. Kwa hivyo, ikiwa wewe ni mkulima na huna bidhaa, ulicho nacho ni ardhi yako tu. Naam, katika mapokeo ya Waebrania, Mungu alitoa sheria iliyosema huwezi kuuza ardhi. Kwa hiyo, kihalisi, kama suluhu la mwisho, mkulima Mwebrania angeweza kuuza yeye mwenyewe au mmoja wa watoto wake.

Kwa hivyo, kwa sababu hiyo ilikuwa mazoezi ya kiuchumi, kwa njia, nadhani hii ni moja ya dhana ya kuvutia zaidi na isiyoieleweka katika Biblia. Niruhusu tu nichukue dakika mbili kwenda zaidi ya tulipo kwa sababu dhana hii ya utumwa inaingia katika Agano Jipya. Lakini hapo, kwa hakika inakuwa sitiari inayojulikana sana ya jinsi tunavyofanyika watoto wa Mungu.

Tunachukua hadhi ya utumwa. Hiyo haijaeleweka sana, natamani sana ningechukua muda kukuelezea hilo. Hata hivyo, utumwa katika Agano Jipya ulikuwa ni sitiari tu ya ukweli kwamba wanadamu walimilikiwa na Mungu.

Sisi sote ni wanawe na watumwa wake. Huo ni muda kidogo kwetu kuuelewa, lakini zote mbili ni sitiari tu. Kwa kweli sisi si wana wa Mungu kwa maana kwamba tuna asili ya kibayolojia kutoka kwa Mungu.

Sisi ni wana wa Mungu kwa mafumbo. Sisi ni watumwa wa Mungu kitamathali. Ni eneo la somo la kuvutia sana.

Kazi nyingi nzuri zinafanywa katika hii leo. Lakini ili kurudi kwenye zoea hilo, kutolewa, ambako kuna lugha yayo yenyewe katika Biblia ya Kiebrania, hakupaswi kuchanganywa na Yubile. Yubile ni matokeo ya saba mara saba, hivyo mwaka wa 50 ni mwaka wa Yubile.

Kwa njia, Yubile inaonekana katika Mambo ya Walawi 25. Sehemu kubwa ya sura imetolewa kujadili Yubile. Yubile inaweza kuwa au isiwe sawa na mwaka wa kutolewa, ambao ulikuwa mwaka wa saba. Tunajua bila shaka yoyote kwamba utaratibu huu wa kufuta madeni ulipaswa kutokea kwa mzunguko wa saba.

Hatuna uhakika. Kuna mjadala juu ya jinsi ya kuelezea hili, ikiwa mwaka wa 50 ulikuwa mwaka mtakatifu wa 50 au kama kulikuwa na tofauti halisi katika njia

ambayo ulifanya kazi. Tunachojua ni kwamba Mungu alikuwa ameweka Israeli katika mpango wa kiuchumi ambao ulikuwa na sifa ya kufutwa kwa madeni na kuachiliwa kwa watumwa. Labda konde la ardhini ni jambo ambalo lilitokea katika mwaka wa 50 tu, mwaka wa 50 ambao hukupanda mazao.

Kwa hakika hatuwezi kusema kwa uhakika, lakini tunachoweza kusema kwa uhakika ni kwamba Mungu alikuwa ameunda mfumo wa kiuchumi kwa Israeli, mfumo ambao unatokana na dhana ya Kiebrania ya Sabato ili madeni yafutwe. Kwa hivyo, ikiwa tunaweza kurudi kwenye maelezo yetu hapa juu na kuangalia hili, tunaweza kuona kwamba dhana hii inaweza kurudi kwenye kutolewa kwa Mesopotamia ambayo inafikia nyuma katika kipindi cha kale cha Akkadian mapema kama Sargon. Kufikia sasa, tuna angalau marejeleo 48 ya matoleo tofauti ya kifalme huko Mesopotamia.

Kwa hivyo, najua niliingia kwenye mjadala zaidi, wacha nirudi nyuma na kukuambia, huko Mesopotamia, unaweza kukumbuka, kutolewa hakukutokea kwa mzunguko, ilitokea wakati mfalme mpya alichukua kiti cha enzi. Wakati mfalme mpya alichukua kiti cha enzi, kulikuwa na kutolewa, kufutwa kwa deni. Maneno mawili ya Kiakadi ni mesharum na andrarum, ambayo yanalingana na maneno ya Kiebrania Yashar na mhariri, ambayo ni sawa kisababu.

Dirur ni mwenza wa kweli wa andraramu ya Mesopotamia, kwa hivyo hauitaji kujua yote haya kikamilifu, nataka tu kukuambia kwamba istilahi ya kutolewa huko Mesopotamia inafanana kietymologically na istilahi katika Biblia ya Kiebrania. Katika Kumbukumbu la Torati 15, Mungu alipozungumza kuhusu kuachiliwa, hilo ni neno shmita, lakini pia kuna neno dirur, ambalo linafanana kietymologically. Kwa hiyo kuna uhalali fulani wa kubishana kwamba lugha ya kuachiliwa ni ile ile katika Biblia kama ilivyokuwa katika Mesopotamia ya kale.

Tuna jumla ya matoleo 48 tofauti ambayo tumekusanya, labda leo ni zaidi ya 50, sisi kuna wakati nilikuwa nawaambia wanafunzi wangu kwamba tumepata vidonge vya cuneiform karibu robo milioni, sawa leo ni zaidi ya milioni. Na wakati mwingine huchukua kizazi kuchapa kompyuta hizo, kwa hivyo kunakuwa na upungufu wa muda kutoka tunapopata data hadi wakati data inakuwa sehemu ya mfumo wetu. Lakini leo labda kuna matoleo tofauti zaidi ya 50 ambayo yamepatikana huko Mesopotamia, marejeleo 50 tofauti ya matoleo ambayo yalianzishwa.

Hata hivyo, rejeleo la kwanza kabisa la kutolewa kwa Mesopotamia pengine ni lile la Aconitum mnamo mwaka wa 2500. Idadi kubwa ya matoleo huko Mesopotamia yalitokea katika kipindi cha kuzaa matunda zaidi kwa masomo ya Biblia, kipindi cha mapema cha Babeli. Wafalme wote wa wakati wa mapema wa Babiloni, wote walianzisha kuachiliwa.

Kwa hakika, wa mwisho wa wafalme wa kale wa Babeli, Ammi-Saduqa, kwa hakika alikuwa na matoleo mawili ambayo aliyaanzisha. Kwa hiyo, turudi basi kwenye taarifa

zetu. Unaweza kufikiria machafuko ya kiuchumi ambayo yangukuja wakati katika utamaduni wako haukujua ni lini kutakuwa na kufutwa kwa deni.

Huko Mesopotamia, ulikuwa na mambo kadhaa ambayo yalipaswa kutokea. Mfalme mzee anahitaji kuwa amekufa, mfalme mpya anachukua kiti cha enzi, na sio hadi mwaka wake wa kwanza kamili ndipo utakapoachiliwa. Yote hayo hayajulikani kabisa.

Kwa hiyo, kile ambacho kilimaanisha katika uchumi wa Mesopotamia ya kale ilikuwa machafuko. Mpango wa Mungu ulifanya kazi kwenye mzunguko ambao kila mtu angeweza kujitayarisha. Mpango wao ulikuwa, ambao ulifungamanishwa na ukuu wa ufalme, mpango wao ulikuwa hautabiriki na haujulikani.

Kwa hiyo, nilikutajia katika maelezo yangu hapa kwamba mbao tatu zimepatikana huko Chana, ufalme mdogo katikati ya Mto Euphrates, magharibi tu ya Babeli, ambayo inahusika na kutolewa kwa namna fulani au nyingine. Vidonge hivi kwa kawaida huitwa hati za ulinzi dhidi ya kutolewa. Sawa, wacha tuone kama ninaweza kukuwekea jinsi hii ilivyofanya kazi.

Daima lazima kuwe na aina fulani ya mkopo. Lakini tuseme, hebu tuseme kwamba, kwa maneno ya kisasa, unakuja kwangu, na nina pesa, na unaniambia, ningependa kukopa \$ 50,000 kutoka kwako kama pesa ya mbegu kwa biashara ambayo ninafanya kazi. Naam, nakutazama na kusema, nadhani unaaminika, lakini nifanye nini kuhusu tatizo kwamba nakukopesha \$ 50,000, mfalme wa sasa anakufa, mfalme mpya anaanzisha kutolewa, mimi ni nje \$ 50,000, unapata \$ 50,000 ya pesa ya bure.

Naam, watu wa kale walikuwa na akili kama sisi. Kwa namna nyingi walikuwa wajanja zaidi maana walijua kuishi katika dunia yenye uadui kuliko hii tunayoishi, kwa hiyo wahenga walitengeneza kifaa cha kukinga mikopo ili nikikukopesha hela tusaini pamoja hati itakayonilinda mimi mdai nisije nikapoteza pesa zangu.

Ningekukopesha pesa hizo, lakini tungenesema kwenye kompyuta kibao ya kikabari kwamba mkopo huu haukupaswa kughairiwa. Naam, tunapata hati hizi, hati hizi za ulinzi, katika kipindi chote cha Babeli ya Kale. Idadi ya vidonge vimepatikana kwenye tovuti nyingine inayoitwa Newsy, ikitaja kutolewa, na pia ni hati za ulinzi.

Kwa hivyo hapa kuna maoni yangu tunapoangalia mazoezi haya huko Mesopotamia. Wafalme wote wa zamani wa Babeli walikuwa na angalau kuachiliwa moja, Ammi-Saduqa alikuwa na wawili. Zingatia madai yake, na ufikirie kuhusu Agano lako la Kale tunaposoma kuhusu kuachiliwa kwa Saduqa.

Ilikuwa ni mwaka ambao mchungaji mnyenyekevu, ambaye aliwasikiliza Anu na Enlil, aliinuka kwa nchi kama jua, na kwa watu wote akaunda utaratibu wa haki. Nimesisitiza utaratibu wa haki kwa sababu hilo ni neno mesharum, mojawapo ya maneno ya kibiblia ya kutolewa. Katika mwaka wake wa kumi, alidai kwamba ulikuwa

mwaka ambao mchungaji wa kweli, kipenzi cha Shamash na Marduk, aliachilia deni la ardhi.

Sawa? Kwa hivyo, nitakachofanya ni kugawanya maoni yetu sasa katika maeneo mawili ya somo, na kwa hivyo wacha niiandike kwenye ubao hapa ili niweze kukuwekea ili kwa matumaini isiwe na utata kidogo. Kwa hiyo maeneo hayo mawili ya somo ni dhana ya kibiblia ya kuachiliwa na, pili, neno lililopendelewa la ufalme linapokuja suala la kuachiliwa, ambalo ni neno mchungaji. Sawa? Kwa hivyo, tutakachofanya ni kuzindua katika mihadhara miwili ya kuelimisha.

Mimi si mjinga vya kutosha kufikiria kuwa ni mihadhara nzuri. Ni mihadhara ya kuelimisha ambayo hutusaidia kuelewa kwa kina mambo ambayo yanajirudia hadi katika huduma ya hadhara ya Kristo. Sawa? Kwa hivyo, ya kwanza kati ya hizi mbili ambazo tutaangalia ni kutolewa kwa muda.

Tunachokiona katika mzunguko huu wa kuachiliwa kwa mwaka wa saba ni mzunguko ambao ningeuita Wasabato. Sawa? Ni wazi kuwa ni nakala ya kurudiwa kwa siku ya saba ambayo Mungu anatuletea katika Mwanzo 1 na 2. Siku sita Mungu aliumba dunia. Siku ya saba, Mungu alipumzika.

Hiyo ndiyo tunayomaanisha kwa wasabato. Sawa? Vema, kuachiliwa huku tunaona katika mapokeo ya Biblia kwa wazi ni mwendelezo wa mzunguko huo wa Sabato. Mwaka wa saba ni mwaka wa mapumziko.

Kama vile Mungu alipumzika siku ya saba, hivyo katika mwaka wa saba, Waebrania walipaswa kupumzika. Mwaka mzima ulitengwa kupumzika. Kwa hivyo, kile tunachoona kikitokea mbele yetu ni jambo ambalo mzunguko wa Wasabato unaonekana katika muundo wa kiuchumi.

Sawa? Kwa hivyo, nitaanza kuandika jaribio langu la kusikitisha la kuunda grafu ili kuonyesha kile tunachozungumza. Kwa hivyo, wacha tuanze na tukio moja muhimu zaidi la ufunuo. Katika mapokeo ya Kiebrania, ni kwamba Mungu ni mfalme.

Sawa? Kama mfalme, kuna sifa mbili muhimu kwa ufalme wa Mungu: kwamba yeye ndiye mtoaaji na kwamba yeye ndiye mlinzi. Sasa, haya yote ni magumu sana, na kama ninge kuwa nikifundisha mambo haya katika chuo kikuu kikuu kama Chuo Kikuu cha Chicago au Chuo Kikuu cha Michigan, maprofesa pale wangenicheka kwa njia rahisi ninayowasilisha kwako.

Lakini ili kuwa na kitu cha kujenga, tunapaswa kuanza, nadhani, kutoka kwa mawazo rahisi ambayo tunaweza kunyonya kabla ya kuanza kupata mambo magumu ambayo yanaweza kuwa ambapo tunaweza kugawanya nywele. Lakini kile tunachokiona ni kwamba, katika mapokeo ya kibiblia, kuna jambo moja muhimu sana katika mapokeo ya Biblia, nalo ni kwamba kifungu kimeundwa ili kutufunulia utambulisho wa Mungu.

Ikiwa wewe ni Mungu na uliumba mbingu na dunia, umepewa haki ya kuwaambia vizazi vyote vijavyo kuhusu wewe ni nani na jinsi unavyofanya kazi.

Kwa hivyo, kiini cha picha ya kibiblia ya Mungu ni kwamba yeye ni mfalme. Sasa, ninatambua kwamba kuna maneno mengine yanayomfafanua Mungu, lakini nadhani hili ndilo la muhimu zaidi. Na ikiwa utasimama na kufikiria juu ya ukweli wa ufalme pamoja nami, inaweza kuwa na maana kwako, kwa sababu kwa nini? Hakuna aliye juu ya mfalme.

Huko Mesopotamia, tumeona kwamba mfalme ni mwenye uwezo wote, tumeona mfalme anamiliki ardhi yote, tumeona kuwa mfalme ndiye kitovu cha mfumo mzima wa kijamii. Kwa hivyo, inatoa sitiari kamili ya kufichua utambulisho wa Mungu. Mungu ndiye pekee.

Hakuna mfalme mwingine. Yeye ndiye pekee. Yeye yuko juu ya yote.

Anamiliki vyote. Yeye ni yote. Kwa hivyo, ni sitiari kamili ya kufichua utambulisho wa Mungu.

Kwa hivyo, kwa kuanzisha kutolewa, unaona uhusiano huko Mesopotamia, ni nani anayeanzisha kutolewa? Ni mfalme. Naam, ni nani anayeanzisha kutolewa katika Biblia? Mungu. Kwa sababu Mungu ndiye mfalme wa Israeli, wafalme wengine wote ni wafalme kwa sababu tu ni kibaraka wa mfalme mkuu.

Kwa hivyo, ni kama mfalme kwamba Mungu anaweza kutufunulia utambulisho wake, lakini sio tu utambulisho wake, kwa sababu utambulisho wake ni kwamba yeye ni mfalme. Lakini kile kuachiliwa hutuambia ni kile ambacho mfalme anafanya. Anatoa na analinda.

Yeye tu. Kwa hivyo, kwa kuzingatia hilo, wacha nikuonyeshe basi kwamba jambo hili la kushangaza la kiuchumi la kutolewa, hali hii ya kushangaza ya kiuchumi inahusika na vyombo vitatu ambavyo viko chini ya hii. Moja ni wazi inahusika na ardhi.

Mbili, inahusika na wanadamu. Ninajaribu katika madarasa yangu kutumia neno wanadamu kwa kuwa ninaamini Adamu na Hawa wanajumuisha sura ya Mungu, sio tu Adamu. Lakini nina uhaba wa nafasi, kama unavyoona, kwa hivyo nitamweka mwanadamu kwa sababu ni mdogo kuliko wanadamu.

Kwa hivyo, kile ambacho toleo hilo linashughulikia ni kwamba inahusika na matukio mawili, ardhi na mwanadamu, wanadamu. Vema, unapofikiria kuhusu Mwanzo 1 na 2, ambapo yote haya yanaonekana kuanzia, ni nini kinasisitizwa katika Mwanzo 1 na 2? Nchi ambayo Mungu anaumba na mtu ambaye Mungu anamuumba kuishi juu ya nchi. Vema, katika mawazo ya kale ya Mashariki ya Karibu, ambayo ndiyo tunafikiri ni usuli wa kuelewa mawazo ya kibiblia, kile ambacho hii inatuambia ni kwamba Mungu

anatumia matukio ya Mwanzo 1 na 2, na 3 naweza kuongeza, anatumia kama viunganishi ambavyo kimsingi vinaelekeza kwa Mungu.

Labda ninahitaji kubadili rangi za kalamu yangu ili uweze kuona hii kwa uwazi zaidi. Mambo haya kwa hakika yanavuta fikira zetu kwa Mungu. Ninaelewa kuwa wewe na mimi tunapenda kwenda kwenye maduka ili kutazama watu kwa sababu watu wanavutia sana.

Kwa kweli, katika mawazo ya kibiblia, Mungu ndiye kiumbe tunachopaswa kuzingatia. Hili limekusudiwa kutufafanulia Mungu ni nani na anafanya nini. Kwa hivyo, tunapofikiria ardhi katika mawazo ya kibiblia, tunamfikiria Mungu kama muumbaji, na tunamfikiria kama mtoaji.

Sawa? Kwa hivyo, ikiwa tunaweza kuweka hilo katika akili zetu, basi tunachoweza kufanya kazi nacho ni jambo ambalo Mungu anapowasilisha ufalme wake, basi anafanya hivyo kwa mtindo huu wa Wasabato. Sisi ni utamaduni. Silipwi pesa za kutosha kukuambia nina umri gani. Ninaweza kuwa zaidi ya miaka 39.

Lakini nakumbuka nilipokuwa mdogo kwamba Jumapili ilipofika, Jumapili ilikuwa siku ambayo mambo yalifungwa. Na katika kipindi cha maisha yangu sasa, hilo, bila shaka, limebadilika sana ambapo Jumapili ina tofauti ndogo sana na wiki nzima. Naam, hiyo ni kwa sababu ushawishi wa Ukristo ulikuwa umechukua Jumapili na kuigeuza kuwa siku ya Sabato ya Agano la Kale.

Na hivyo, tulipumzika siku ya Sabato. Kweli, kile ambacho haya yote yanafanya ni kufanya uhusiano huu kuwa mpango wa kiuchumi wa Israeli haukuwa mpango wa kiuchumi tu. Katika msingi wake, jambo zima liliundwa kuwa theocentric.

Jambo hilo lote lilikusudiwa kutufanya tumfikirie Mungu. Na kwa hivyo, kama mtoaji wa ardhi na kama muumba wa wanadamu, Mungu anaonyesha katika matukio yote mawili kuwa mfalme. Lakini pia sasa anatuweka katika hali ambapo nguvu za kitendo hufanya kazi sio tu kwa wima tunapofikiria juu ya Mungu lakini kwa mlalo tunapotambua kuwa toleo lina nishati mlalo ambayo inafanya kazi hivi.

Ninachomaanisha kwa chati ni kukuonyesha kuwa huku ni kupumzika na kufutwa kwa deni sio tu kwa wanadamu, bali kwa ardhi yenyewe. Kwa hivyo, kwa kuwa Mungu mfalme mkuu anatoa ardhi, Mungu amejenga mfumo ambamo kuna majukumu ya mlalo kati ya wanadamu na ardhi ambayo yanatokana na majukumu yetu ya wima kwa Mungu. Kwa hivyo, hapa ndipo mawazo yangu yanaenda.

Katika mpango wa ajabu wa Mungu, nitatumia neno. Sipendi neno hili kwa sababu, katika utamaduni wetu leo, kuna maneno mengi nyeti ya kisiasa, lakini neno hilo linajumuisha baadhi ya mawazo. Tunachoona kikitokea hapa ni kwamba Mungu

anawafundisha wanadamu kwamba kwa kuipa nchi pumziko, kama vile wanadamu wanavyopumzika, Mungu anatupa ukumbusho kwamba ni takatifu kabisa.

Hii sio ardhi yetu. Ardhi yote ni ya Mungu, na kwa hiyo, ardhi yote inapaswa kutendewa kwa heshima na hadhi ile ile tunayowatendea wanadamu wanaoishi juu yake. Kwa hiyo, kama vile wanadamu hupata mwaka wa saba wa pumziko, ndivyo nchi inavyopata pumziko.

Hii ina matokeo mengi ya kitheolojia ambayo sina uhakika tunaweza; Nina hakika hatuwezi kuwatoa wote leo katika mhadhara wetu, lakini inachofanya ni kuwakumbusha wanadamu na ardhi kwamba sisi sote ni mali ya Mungu. Kwa hiyo, nchi inapumzika, na wanadamu pia. Nadhani hii inajitokeza katika ukweli kwamba kwa mtazamo wa Kikristo, tunabishana kuhusu heshima ya ardhi, si kwa sababu ardhi inahudumiwa vyema wakati hakuna watu juu yake, ambayo wakati mwingine ni maoni ninayopata kuhusu aina fulani za wanaikolojia waliokithiri zaidi, lakini kwamba ardhi ni mali ya Mungu, na sisi, kwa hiyo, hatuna haki ya kuitumia vibaya.

Inabadilika kuwa sasa tunajua kwa bahati mbaya kwamba ni vizuri sio kulima ardhi kila mwaka kwa kudumu. Sasa tunajua kwamba ikiwa ardhi haitapewa mapumziko ya mara kwa mara, tunaondoa udongo wa utegemezi wake. Kwa hivyo, nadhani kunaweza kuwa na sababu ya kiikolojia inayowezekana kwa nini ardhi ilipewa pumziko lake kwa sababu, kama wanadamu, sio tu tunaiga dhana ya Sabato, lakini sisi sote tunahitaji kupumzika.

Kielelezo cha Sabato sio tu kielelezo tunachofikiria kuhusu uumbaji. Pia ni ukweli halisi kwamba dunia inahitaji kupumzika mara kwa mara, na wanadamu wanahitaji kupumzika mara kwa mara. Kwa hivyo, kuna theolojia zote mbili kwa hili, lakini pia kuna dhana ya vitendo.

Kwa hiyo, anatufundisha kwamba kuna njia ambayo tunapaswa kufikiri juu ya nchi, na hiyo inamaanisha kuwa ni ya Mungu. Sio yetu kutumia vibaya. Ni nchi ya Mungu, na wewe na mimi tuko, kuiweka katika istilahi za kisasa, tulivyo hapa duniani ni kwamba sisi ni wakulima.

Tunalima ardhi, lakini ni ya Mungu. Kwa hivyo, hii ni sehemu moja ya jinsi tunaweza kufikiria juu ya kufutwa kwa deni. Kipengele kingine ni kwamba nadhani inatukumbusha kwamba ingawa katika mawazo ya Magharibi, tunazingatia uhuru wa ubinadamu, tuko katika ulimwengu ambapo wanadamu, hata Amerika, huwanyanya wanadamu.

Kwa hiyo, jambo hili limekusudiwa kuwafundisha Waebrania kwamba kwa kufuta madeni yote kila mwaka wa saba na kuwaacha huru watumwa, Mungu anakumbusha uumbaji wake wa kitu ambacho ni dhahiri na kitakatifu, lakini sio wazi sana katika Mwanzo 1 hadi 2 na 3. Kila mwanamume na kila mwanamke wameumbwa kwa

mfano wa Mungu, na kwa sababu hiyo ni kweli, hatuna haki ya kumdhulumu mwanadamu mwingine kiuchumi. Mfumo huu, ambao ni wa kinadharia katika msingi wake, pia ni mfumo unaotufundisha jinsi ya kuishi katika dunia hii. Kwa hiyo, maana yake ni katika ulimwengu wa kale kwamba, Mungu alikuwa akitoa mfumo wa kiuchumi ambao wanadamu, ikiwa utaniruhusu kauli hii, ambayo inaweza kuwa ya kushangaza sana kwa ukweli, wanadamu hawawezi kudhulumiana kiuchumi kwa sababu kila mwaka wa saba kila mtu anapata mwanzo mpya kabisa .

Kila mkopo lazima ufutwe. Ikiwa ulijiua utumwani, lazima uachiwe huru. Na hivyo, maana yake ni kinyume na aina za ubepari. Tulicho nacho ni mfumo wa kibepari wenye dhamiri.

Hiyo ni kusema, ikiwa utafanya kazi kwa bidii katika miaka yako sita, unaweza kufanikiwa. Lakini kama umeangukia katika nyakati ngumu au pengine jirani yako ni mwerevu na mwerevu kuliko wewe na anakutangulia, basi Mungu alikuwa anaumba mfumo ambapo kila mwaka wa saba kulikuwa na mwanzo mpya kabisa wa ubunifu. Na katika mwanzo huu wa uumbaji, hakukuwa tu na ukumbusho kwamba Mungu ndiye asili ya vitu hivi vyote, lakini kuna mfumo ambao utafanya kazi kwa maisha hapa duniani.

Huu ni mfumo wa ajabu sana wa kitheolojia ambao Mungu aliumba. Na nadhani inahusiana na mtazamo sahihi wa ikolojia na, ningesema, mtazamo sahihi wa mahusiano. nilipoteza; huwezi kuona mwisho wa neno hapo, lakini mtazamo sahihi wa uhusiano.

Unaposoma Kumbukumbu la Torati 15, hatutachukua muda kufanya hivyo kwa sababu hatuna muda wa kutosha wiki hii kupata kila kitu. Lakini ikiwa tungechukua muda wa kufanya hivyo, utaona neno ndugu likitokea mara kwa mara. Pia utaona kwamba neno maskini linaonekana mara kwa mara.

Pia utaona kwamba mpango wa Mungu wa jinsi mfumo huu unavyofanya kazi ulijikita kwenye lengo la Mungu mara kwa mara katika sura ya 15 ya Kumbukumbu la Torati, kwamba kusiwe na maskini kati yenu. Nafikiri ningeweza kusema kutokana na hili kwamba si mapenzi ya Mungu kuwe na watu maskini. Tamaa ya Mungu ni kwamba kama mfalme mkuu, hamu ya Mungu ni kwamba watu wake wote wawe na njia ya kupata riziki kwa usawa.

Katika Israeli la kale, ilimaanisha kwamba kila mtu alikuwa na mzabibu wake na mtini wake mwenyewe. Sasa hiyo ni sitiari, si kila mtu alikuwa na mitini, si kila mtu alikuwa na mizabibu, lakini hiyo ni sitiari ya ukweli kwamba kila mtu katika Israeli alimiliki mali. Ilikuwa ulimwengu wa kilimo. Hakukuwa na tasnia.

Kwa hiyo, Mungu aliumba mfumo ambao kila mtu alikuwa na mali sawa, kwa kusema, na kila mtu aliweza kuepuka umaskini kwa sababu kila mwaka wa saba,

ardhi ilirudi kwa mmiliki wa awali. Na kwa hivyo, tuna mchanganyiko wa kushangaza zaidi wa theolojia na uchumi ambao najua popote mahali pa Biblia ya Kiebrania. Kwa hivyo, mfumo huu unaonekana kuwa na asili yake huko Mesopotamia.

Inaonekana kuwa ilichukuliwa na Mungu, isipokuwa kwamba katika mapokeo ya Kiebrania yeye ni mfalme, na inaonekana kujengwa juu ya mfano wa uumbaji, ambayo ilimaanisha kwamba Mungu alikusudia hii kuwa ya kudumu, angalau kati ya Israeli. Na inaonekana kuwa aina ya kitu ambacho kiliunda uchumi ambao ungekuwa na uzoefu wa kuzaliwa upya kwa msingi wa mzunguko. Hili hapa tatizo.

Haikufanyika kihalisi. Sasa hatuwezi kusema kwa uhakika, lakini tunadhani hili ndilo lilikuwa tatizo. Mnamo 1400 KK, Musa aliandika juu ya hili.

Mnamo 1360, Yoshua anawaleta katika nchi ya ahadi, na mambo yanaendelea vizuri kwa miongo kadhaa, lakini tukio la kuhuzunisha linatokea, Yoshua anakufa. Na kisha ukikumbuka hadithi yako ya kibiblia, utakumbuka kwamba Yoshua anapokufa, hakuna mrithi. Maandiko ya Biblia yanafanya jambo kubwa kutokana na ukweli kwamba Yoshua ndiye mrithi kamili wa Musa.

Lakini Yoshua anapokufa, hakuna mrithi wa Yoshua. Na kwa hivyo, kwa miaka 340 ijayo, tutaweka tu miaka 300 zaidi, tuko kwenye kitabu cha Waamuzi. Katika kitabu cha Waamuzi, tulicho nacho ni kitabu kinachotuambia, je, unafikiri pamoja nami sasa? Siku hizo hapakuwa na mfalme katika Israeli.

Kila mtu alifanya yaliyokuwa sawa machoni pake mwenyewe. Neno ambalo limetafsiriwa sawa pia ni neno la msingi la neno kutolewa. Kwa hiyo, kwa kifo cha Yoshua, hatuna tena watu wenye umoja na uongozi wa umoja.

Na kwa miaka 300 ijayo, hakuna kutolewa. Ili kufikia wakati tunakuwa na mfalme wa kwanza katika takriban 1050 na Sauli, wakati tunakuwa na mfalme wa kwanza, tayari tumepita miaka 400 bila kuachiliwa. Na tunajua kutoka 2 Mambo ya Nyakati kwamba kuachiliwa, inatuambia, kamwe mazoezi katika ukamilifu wa Agano la Kale.

Hivyo, tuna tatizo, bila uongozi, bila watu kufuata uongozi, basi hakuna wa kuanzisha kuachiliwa, na hakuna wa kufuata. Na kufikia wakati ufalme unaonekana hatimaye, inaonekana ni vigumu sana kukatiza mtiririko wa uchumi baadaye. Na hivyo, kutolewa katika ukamilifu wa Agano la Kale kamwe mazoezi.

Sasa kumbukeni, kabla hatujaacha hili, hebu nitoe hoja. Mungu alisema kwamba pasiwe na maskini miongoni mwenu. Tunapoingia katika kipindi cha ufalme, tunaingia pia katika kipindi cha manabii.

Na tulio nao ni wajumbe ambao Mungu aliwainua ili kulaani unyanyasaji wa wanadamu na wanadamu. Na hakuna eneo la somo ambalo manabii huzungumzia

kwa hisia zaidi kuliko eneo la somo la jinsi matajiri wanavyowanyanya maskini. Hii ni dhana ya Kikristo ya utaratibu wa kwanza.

Pia nina pendeleo la kufundisha kitabu cha Matendo katika Chuo Kikuu cha Liberty. Na nitafanya muunganisho wa haraka, ikiwa naweza, kati ya kile ambacho tumekuwa tukizungumza. Sio bahati mbaya kwamba tunapofika kwenye kitabu cha Matendo, Wakristo wa kwanza kabisa katika Matendo, ambao wote walikuwa Wayahudi, waliuza mali zao na kuunda uchumi, bora zaidi, ambao hapakuwa na maskini.

Ningependekeza kwako kwamba waamini wa kwanza katika Matendo wanaweza kuwa walikuwa wakifuata mtindo huu wa Kumbukumbu la Torati 15, ambamo walikuwa wakijaribu kuiga jumuiya ya kweli ambayo Mungu alikusudia. Sasa, sina hakika kabisa ni umbali gani wa kusukuma hili katika enzi ya kisasa ya Kikristo tuliyomo. Lakini ninachoweza kusema ni, iwe ni kushughulika na Agano la Kale au Jipya, ni dhana ya Kikristo kujaribu kushughulikia tatizo la umaskini.

Ni dhana ya kimaadili ambayo imejikita katika uumbaji wenyewe. Mungu alipoumba uondoaji huu wa madeni, alikuwa akiumba kitu ambacho kilibuniwa ili kila mwanadamu aweze kuakisi kwa ufasaha zaidi hali yake ya kuwa mbeba sura. Unajua, ikiwa tunaweza kuwachukulia watu kana kwamba maisha yao ni maskini, basi tumeunda ukweli wa kisaikolojia ambao siwaoni kama wabeba picha halisi.

Ninawaona kama katika darasa lingine. Ni watu maskini. Na hii ndiyo hadithi ya jamii ya wanadamu, sivyo? Kwa hivyo, sijui kwamba kuna maeneo mengi sana katika Agano la Kale ambayo ni makubwa zaidi na muhimu zaidi kuliko yale tunayoangalia hapa.

Haya ni maelezo ya usuli sio tu kwa Agano la Kale lakini pia ni maelezo ya usuli kwa Agano Jipya. Kwa hiyo, inatuongoza basi kuelekeza kwenye ukweli kwamba kwa sababu hii haikutiiwa na Waisraeli, kila mtu kuanzia Daudi na kuendelea, ikiwa ni pamoja na Daudi, wakati Mungu alipowapeleka Israeli uhamishoni, 2 Mambo ya Nyakati 36:21 inatuambia kwamba Mungu aliamua hesabu ya miaka ya uhamisho katika Babeli kwa hesabu ya miaka ya Sabato ambayo ilikiukwa. Miaka mingi ya Sabato waliyoivunja iliamua ni miaka mingapi wangekuwa uhamishoni.

Sabato sabini, 70 mara 7, na kadhalika na kadhalika. Kwa hivyo, nadhani haya yote ni habari muhimu sana ambayo ni sehemu na sehemu ya kipindi cha Babeli ya Kale, lakini iko hai na inatawala katika Agano la Kale. Mwishoni mwa miaka ya 70, kikundi kipya na, naweza kusema, kikundi cha wachache chenye kelele cha wasomi wanaoitwa minimalists kiliibuka.

Wanaitwa hivyo kwa sababu wanakanusha uhalisia wa kifungu chochote cha kibiblia isipokuwa kifungu hicho kinaweza kuthibitishwa kisayansi kuwa ukweli. Na walikuja kukana uhusiano ambao nimekuwa nikijaribu kufanya hapa kati ya kuachiliwa kwa

Babeli na kuachiliwa kunakotajwa katika Biblia. Kwa upande wangu, kama unavyoona, sio toleo la kiuchumi tu. Ni toleo ambalo limeunganishwa na uumbaji wenyewe.

Katika uumbaji, Mungu alikuwa akianzisha mzunguko usio na mwisho. Mzunguko usio na mwisho ambao labda umetekwa na Mhubiri 3 kwa sababu katika kifungu hicho katika Mhubiri 3, kuhusu wakati wa hili na wakati wa hilo, mwandishi wa kifungu hicho alitupa mara 14. Mara 14 ya hii, mara 14 ya hiyo.

Wakati wa kuishi, wakati wa kufa. Hiyo ni dhahiri nambari ambayo ni uumbaji mara mbili. Uundaji mara mbili.

Kwa hiyo, kile ambacho ningependekeza kwamba Mungu alifanya ni kwamba aliumba nyakati ambazo, kama zikifuatwa vizuri, zingekuwa nyakati ambazo zingefanya maisha duniani kufanya kazi kwa njia bora zaidi. Sasa, habari njema kwako unapotazama video hii ni kwamba sigombei ofisini. Nikichaguliwa kuwa rais, siwezi kufanya hili au lile.

Lakini ninaamini kwa kiasi fulani cha shauku kwamba hata serikali ya kilimwengu inaweza kufuata mfumo kama huu na kuufanya ufanye kazi kwa njia bora zaidi ya maadili kwa kile kinachotokea, tuseme, ulimwengu unaotuzunguka. Kwa hiyo, mfumo huo haukufanyika kamwe kwa sababu ya dhambi ya mwanadamu. Kulikuwa na matokeo kwa hilo.

Matokeo hayo yanarudi hata katika ulimwengu wetu wa leo. Lakini ningependa kupendekeza kwako kwamba dhana hii ilitumika kama chombo cha Bwana wetu kujidhihirisha. Tutajitayarisha kuchukua mapumziko. Lakini tunapofanya hivyo, wacha niwafahamishe ni wapi tutaenda kwenye mapumziko yetu.

Na tunakoenda ni nukuu ya Luka katika Luka 4, nukuu ambayo Yesu ananukuu Isaya 61. Na Isaya 61 ni dhahiri inarejelea dhana ya Mambo ya Walawi 25. Kwa hivyo, tutakachofanya tunapoenda kwenye video yetu inayofuata ni kuonyesha jinsi dhana hii ya kuachiliwa inakuwa chombo cha ufunuo wa Bwana wetu katika Luka sura ya 4. Nadhani utapata kuvutia.

Na nini sisi basi kuzingatia katika saa ijayo baada ya sisi kufanya hatua hiyo, nini tutaweza kuzingatia katika saa ijayo basi ni dhana ya mchungaji, ambayo ni kuhusishwa na kutolewa katika Mesopotamia. Kwa hivyo, tutaendelea na kumaliza video hii na kuanza inayofuata baadaye.

Huyu ni Dk. Don Fowler katika mafundisho yake juu ya asili ya Agano la Kale. Hiki ni kipindi cha 7, Jubilee.